

Brussel, 15.9.2021
COM(2021) 573 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Nieuw Europees Bauhaus: mooi, duurzaam, samen

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Voortbouwen op cocreatie: een transformatieproject van ons allemaal voor ons allemaal.....	3
3.	De vorm van het Nieuw Europees Bauhaus	4
3.1.	Van de historische beweging naar het Nieuw Europees Bauhaus.....	4
3.2.	Drie basisbeginselen	5
3.2.1.	Een multilevelaanpak: van mondiaal tot lokaal niveau	5
3.2.2.	Een participatieve aanpak.....	6
3.2.3.	Een transdisciplinaire aanpak	6
3.3.	Thematische zwaartepunten bij de transformatie	6
3.3.1.	Weer voeling krijgen met de natuur	7
3.3.2.	Een gevoel van verbondenheid hervinden	8
3.3.3.	Prioriteit geven aan de plaatsen en mensen die er het meest behoefte aan hebben ...	8
3.3.4.	De behoefte aan een levenscyclusbenadering voor de lange termijn in het industriële ecosysteem	9
4.	Uitvoering van het Nieuw Europees Bauhaus	10
4.1.	Samenwerken met de Nieuw Europees Bauhaus-gemeenschap: het Nieuw Europees Bauhaus-lab	11
4.2.	Een drievoudige transformatie	13
4.2.1.	Lokale transformatie	14
4.2.2.	Transformatie van het innovatieklimaat.....	15
4.2.3.	Verspreiding van nieuwe betekenissen	17
5.	Volgende stappen	19

1. Inleiding

Het Nieuw Europees Bauhaus geeft uitdrukking aan de ambitie van de EU om mooie, duurzame en inclusieve plekken, producten en manieren van leven te creëren. Het bevordert een nieuwe levensstijl waarin duurzaamheid samengaat met stijl en versnelt zo de groene transitie in verschillende sectoren van onze economie, zoals de bouw, meubilair en mode. Die vernieuwing heeft ook betrekking op onze samenleving en op andere gebieden van het dagelijkse leven.

Het doel is om alle burgers toegang te bieden tot circulaire en minder koolstofintensieve goederen die het herstel van de natuur ondersteunen en de biodiversiteit beschermen.

Het Nieuw Europees Bauhaus is een project dat hoop schept en perspectieven opent. Het voegt aan de Europese Green Deal een culturele en creatieve dimensie toe die duurzame innovatie, technologie en economie bevordert. Het belicht de voordelen van de milieutransitie aan de hand van concrete ervaringen op lokaal niveau. Het verbetert ons dagelijks leven.

Dit kan alleen worden verwezenlijkt als mensen met verschillende achtergronden en uit verschillende gebieden meedenken en samenwerken. Daarom is de Commissie het project gestart met een zes maanden durende fase van cocreatie waaraan iedereen kon bijdragen met ideeën, visies, voorbeelden en uitdagingen voor het Nieuw Europees Bauhaus.

In deze mededeling wordt het concept van het Nieuw Europees Bauhaus gepresenteerd op basis van de bevindingen uit de fase van cocreatie en worden de volgende stappen beschreven. Bijlage 1 bevat meer details over het proces van cocreatie.

Om de doelstellingen van het Nieuw Europees Bauhaus te verwezenlijken, zal de Commissie blijven werken aan een **beweging** van belanghebbende mensen en organisaties. Voor de uitvoering ervan **combineert** de Commissie **relevante EU-initiatieven en stelt zij een reeks nieuwe acties en financieringsmogelijkheden voor**. Die worden in hoofdstuk 5 van deze mededeling samengevat. Daarbij gaat het onder meer om:

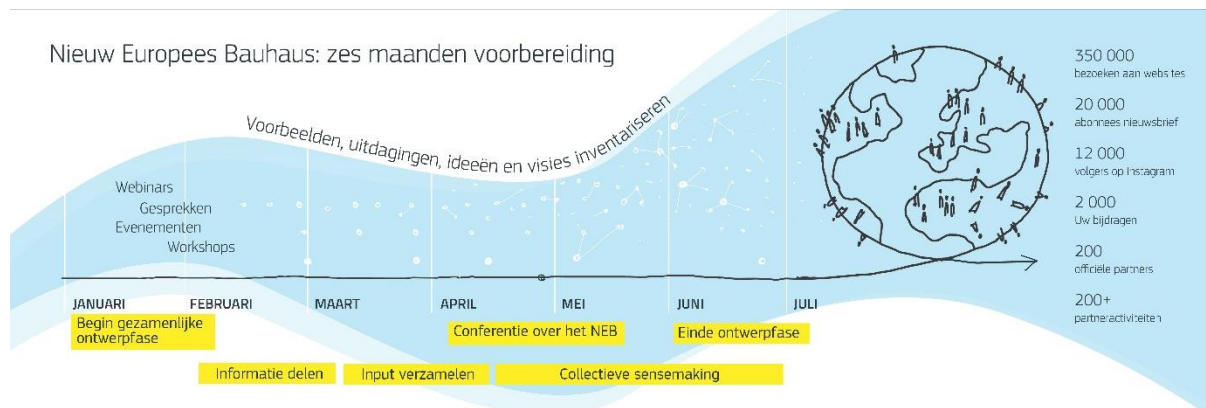
- de oprichting van het Nieuw Europees Bauhaus-lab om gemeenschappen te laten groeien en beleidsmaatregelen voor te bereiden;
- een startbudget voor transformatieve projecten in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus in de EU-lidstaten;
- financiering van sociale huisvestingsprojecten gebaseerd zijn op de waarden van het Nieuw Europees Bauhaus;
- een nieuwe benadering van de gebouwenstrategie van de Commissie zelf;
- de cocreatie van routekaarten voor de groene transitie van het bouw- en textielecosysteem;
- oproepen voor startersbedrijven en burgerinitiatieven;

- Verandering voltrekt zich niet van de ene dag op de andere. Het Nieuw Europees Bauhaus zal **de ruimte creëren voor het onderzoeken en testen** van beleids-, financierings- en andere instrumenten waarmee voor alle generaties een beter dagelijks leven kan worden ontworpen en gerealiseerd.

Om te beginnen heeft de Commissie bij dit participatieproject het maatschappelijk middenveld en de belanghebbenden benaderd in het kader van de fase van cocreatie. Na de aankondiging van het project door voorzitter Ursula von der Leyen in september 2020¹ was deze **fase van cocreatie** een open uitnodiging aan iedereen om te zeggen wat het Nieuw Europees Bauhaus zou moeten inhouden, om aan te geven welke uitdagingen moeten worden aangegaan en om daarvoor ideeën en expertise te delen². Het concept van het Nieuw Europees Bauhaus is gebaseerd op de verschillende inputs die in deze fase zijn ontvangen.

De meeste activiteiten vonden plaats in EU-landen, maar ook in andere delen van de wereld groeit de belangstelling, zowel in buurlanden als in Zuid- en Noord-Amerika. Om de mondiale dimensie van het project te onderstrepen, heeft de Commissie ook uitdrukkelijk om bijdragen van buiten de EU gevraagd.

⁴ [Rondetafelconferentie op hoog niveau \(europa.eu\)](http://Rondetafelconferentie%20op%20hoog%20niveau%20(europa.eu))

Het Nieuw Europees Bauhaus valt in goede aarde: gebouwen, openbare ruimten, bedrijven en sociale praktijken, culturele activiteiten en onderwijsprogramma's zijn bakens van het initiatief en inspireren tot nieuwe ideeën. De **Nieuw Europees Bauhaus-prijs**⁵ werd in de fase van cocreatie in het leven geroepen om deze inspirerende voorbeelden en ideeën van jonge talenten in de **schijnwerpers** te zetten.

3. De vorm van het Nieuw Europees Bauhaus

3.1. Van de historische beweging naar het Nieuw Europees Bauhaus

Verschillende kenmerken van het historische Bauhaus dienden als basis voor de visie van het Nieuw Europees Bauhaus.

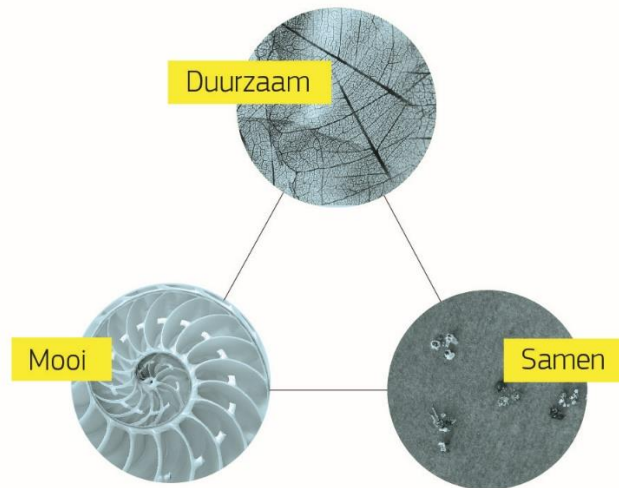
Het historische Bauhaus werd in 1919 opgericht en ontstond op een moment van **diepgaande transformatie** – op de drempel van het moderne maatschappelijke en industriële tijdperk. De oprichters gingen de uitdaging van deze transformatie aan en zochten in hun werk naar nieuwe oplossingen. Bauhaus groeide al snel uit tot een wereldwijde culturele beweging van kunstenaars, ontwerpers, architecten en ambachtslieden. Deze **transdisciplinaire** benadering is ook nu hoogstnodig, gezien de uitdagingen van onze tijd, waarin we opnieuw worden geconfronteerd met diepgaande transformatie.

De kwestie van **innovatieve materialen** was honderd jaar geleden van cruciaal belang en dat is nu niet anders. Terwijl de oplossing destijds bestond uit cement en staal, moeten we nu zoeken naar natuurlijkere materialen, die op duurzame wijze worden geproduceerd, en moeten we voor alle materialen koolstofarme productieoplossingen ontwikkelen. Dit geldt zowel voor de bouw als voor mode, design, meubilair, transport en energie. Een driehoek van waarden

Een driehoek van **drie onscheidbare kernwaarden** vormt de leidraad voor het Nieuw Europees Bauhaus:

⁵ [Nieuw Europees Bauhaus-prijzen 2021 \(europa.eu\)](https://europa.eu)

- **duurzaamheid**⁶, van klimaatdoelstellingen tot circulariteit, nulvervuiling en biodiversiteit;
- **esthetiek**, kwaliteit van de ervaring en stijl, naast loutere functionaliteit;
- **inclusie**, waardering van diversiteit, gelijkheid voor iedereen, toegankelijkheid en betaalbaarheid.

De uitdaging bestaat erin aan de drie waarden tegelijkertijd gestalte te geven en creatieve oplossingen te ontwikkelen die zo goed mogelijk in de behoeften van mensen voorzien, tegen lagere totale kosten.

3.2.Drie basisbeginselen

De Commissie heeft aan het proces van cocreatie **drie basisbeginselen** ontleend die als leidraad moeten dienen voor het Nieuw Europees Bauhaus:

- Combinatie van de mondiale en de lokale dimensie
- Participatie
- Transdisciplinariteit

3.2.1. Een multilevelaanpak: van mondiaal tot lokaal niveau

Het Nieuw Europees Bauhaus onderschrijft **een multilevelaanpak voor transformatie – van mondiaal tot lokaal**. Klimaatverandering en de groene transitie brengen uitdagingen mee die wereldwijd moeten worden aangepakt. Tegelijkertijd is het op lokaal niveau dat verandering plaatsvindt en als betekenisvol wordt ervaren⁷. Het Nieuw Europees Bauhaus

⁶ In het kader van het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief wordt onder “duurzaamheid” verstaan “milieuduurzaamheid”.

⁷ Deze lokale context heeft meerdere facetten die samen bepalend kunnen zijn voor de kwaliteit van leven op de betrokken plaats: nabijheid van lonend werk, toegang tot verschillende soorten infrastructuur en faciliteiten, betaalbaarheid van huisvesting enz.

richt zich dan ook op verschillende niveaus van de transformatie: van het mondiale perspectief tot de steden, dorpen en wijken.

Om het Nieuw Europees Bauhaus te verwezenlijken, moeten dan ook lokale gebieden worden bereikt met een **plaatsgebonden aanpak**. Uit het succes van kleinschalige projecten blijkt dat transformatie-initiatieven, ongeacht hun omvang, voor iedereen en overal uitvoerbaar zijn. Het Nieuw Europees Bauhaus zal nagaan hoe **kleinschalige initiatieven** van individuen, wijken en lokale gemeenschappen kunnen worden ondersteund.

Dit moet niet beperkt blijven tot de Europese Unie. Het Nieuw Europees Bauhaus zal de Europese grenzen mettertijd overstijgen, teneinde de beginselen van duurzaamheid, inclusie en esthetiek wereldwijd te verbreiden.

3.2.2. Een participatieve aanpak

De Europese Commissie is een uitgesproken voorstander van een participatieve aanpak, zoals blijkt uit de lopende Conferentie over de toekomst van Europa, die ten doel heeft de betrokkenheid van de burger te verdiepen en in stand te houden. De Commissie zal blijven luisteren naar en samenwerken met de mensen ter plaatse en samen met hen onderzoeken waar beleids-, financierings- en andere instrumenten echt een verschil maken. Dat zal voornamelijk gebeuren in het Nieuw Europees Bauhaus-lab. De participatieve aanpak is **gericht op het maatschappelijk middenveld en mensen van alle leeftijden, in al hun diversiteit**, met inbegrip van vrouwen (die in een aantal belangrijke sectoren zijn ondervertegenwoordigd) en kansarme groepen⁸. De bedoeling van deze noodzakelijke focus op inclusie is dat niemand achteropraakt en vloeit voort uit het inzicht dat de meest creatieve oplossingen voortkomen uit collectief overleg. Nieuwe oplossingen moeten alledaagse problemen verhelpen en de levenskwaliteit voor iedereen verbeteren.

3.2.3. Een transdisciplinaire aanpak

Het Nieuw Europees Bauhaus wil bruggen bouwen tussen ideeën en beroepen. De combinatie van cultuur en technologie, innovatie en design, techniek, vakwerk, alfa- en natuurwetenschappen is in staat om een betere toekomst te creëren.

De coronacrisis heeft aangetoond dat er meer dan ooit behoefte is aan geïntegreerde benaderingen om de complexe problemen op onze planeet en van onze samenleving aan te pakken. Voor een zinvolle transformatie zijn veel verschillende competenties en soorten kennis nodig. Werken en leren in verscheidene disciplines maakt een kruisbestuiving van ideeën, kennis, vaardigheden en methoden mogelijk.

⁸ Daarbij gaat het onder meer om personen die vaker te maken krijgen met armoede, marginalisering en/of discriminatie, zoals jongeren en ouderen, mensen met een handicap, lesbische, homoseksuele, biseksuele, transseksuele, niet-binaire, interseksuele en queer (LGBTIQ) mensen, mensen die tot een raciale of etnische minderheid behoren, zoals Roma, en religieuze minderheden.

3.3. Thematische zwaartepunten bij de transformatie

Het creëren van een beweging betekent werken met mensen en hun belangen, behoeften en motivaties. Bij de analyse van de input die tijdens de fase van cocreatie is ontvangen, zijn vier thematische zwaartepunten geïdentificeerd. De Commissie heeft besloten dat deze als leidraad moeten dienen bij de uitvoering van het Nieuw Europees Bauhaus.

3.3.1. *Weer voeling krijgen met de natuur*

In de bijdragen is blijk gegeven van meer bewustzijn en van een grotere bereidheid om klimaatverandering (mitigatie en adaptatie) aan te pakken en de blootstelling aan verontreiniging te verminderen.

Wat mensen ervaren als een behoefte om weer voeling te krijgen met de natuur, ook met het oog op gezondheid en welzijn, wordt gestaafd door onderzoek: meer mogelijkheden voor contact met groene openbare ruimten vertalen zich in betere volksgezondheid en verminderen inkomensgerelateerde ongelijkheden op gezondheidsgebied⁹. Op de natuur gebaseerde oplossingen in steden kunnen helpen om overstromingen en andere extreme weersomstandigheden tegen te gaan en de bebouwde omgeving aantrekkelijker te maken.

Klimaatactie wordt niet langer gezien als een abstracte strijd, maar als een integraal onderdeel van ons dagelijks leven dat de lucht-, water- en bodemkwaliteit en de algemene levensomstandigheden kan verbeteren. Deze ervaring is nog versterkt tijdens de pandemie, toen onze levensruimte beperkt werd en mensen hun steden, dorpen en groene ruimten herontdekten. De pandemie benadrukte het directe verband tussen natuurbescherming en lichamelijke en geestelijke gezondheid voor iedereen.

Het mensgerichte perspectief moet plaatsmaken voor een **levensgericht perspectief**, waarbij inspiratie uit de natuur wordt gehaald en van de natuur wordt geleerd. De opties zijn talrijk: van het groener maken van onze steden en het gebruiken van duurzame natuurlijke materialen tot innovatieve oplossingen die gebaseerd zijn op het nabootsen van elementen uit de natuur; van het verzorgen van de bodem tot het hergebruiken of recycleren

⁹ Zie EEA-verslag nr. 21/2019, hoofdstuk 3 ("Healthy environment, healthy lives: how the environment influences health and well-being in Europe").

van afval; van het aanleggen van groene stadscorridors voor actieve mobiliteit tot het herzien van de vervoersinfrastructuur.

Weer voeling krijgen met de natuur begint op jonge leeftijd. Miljoenen jongeren hebben opgeroepen tot meer actie voor een betere planeet en hebben ons milieubewustzijn gescherpt. De bijdragen uit de fase van cocreatie onderstrepen de cruciale rol **die onderwijs en cultuur spelen bij de paradigmaverschuiving naar nieuw gedrag en nieuwe waarden**. Kinderen en jongeren op een participatieve manier opleiden en in staat stellen om duurzaamheid en inclusie te begrijpen, te ervaren en te omarmen, zal bij toekomstige generaties voor een sterke verbondenheid met de natuur zorgen.

3.3.2. *Een gevoel van verbondenheid hervinden*

De Nieuw Europees Bauhaus-beweging gaat over onze collectieve en particuliere ervaringen. Uit de bijdragen spreekt een sterk verlangen naar het bouwen van bruggen tussen mensen.

Dat houdt in: het bevorderen van intergenerationele solidariteit, het ontwikkelen van verbindingen tussen onderwijs en kunst in de buurt, en het verbeteren van onze gemeenschappelijke ruimten en ontmoetingsplaatsen. De nabijheidseconomie, met concepten als de “15-minutenstad”¹⁰, waardoor burgers op loopafstand toegang krijgen tot belangrijke diensten en voorzieningen, is ook een manier om de verbindingen te versterken en een gezonde, duurzame en actieve mobiliteit te bevorderen.

Cultuurgoeederen (erfgoed, kunst, lokale ambachten, knowhow enz.), natuurlijke rijkdommen (landschappen, natuurlijke hulpbronnen enz.) en sociale troeven (ondernemingen in de sociale economie, lokale organisaties en verenigingen enz.) maken een plek uniek. Het culturele leven, kunstevenementen en concerten bieden mogelijkheden voor verbinding en sociale interactie, dat een gevoel van saamhorigheid creëert.

¹⁰ [15-Minute City \(15minutecity.com\)](https://15minutecity.com)

3.3.3. *Prioriteit geven aan de plaatsen en mensen die er het meest behoefte aan hebben*

Uit de fase van cocreatie bleek dat het Nieuw Europees Bauhaus inclusief moet zijn. Dit heeft niet alleen betrekking op mensen, maar ook op de plaatsen waar ze wonen.

Mooie en duurzame oplossingen moeten **betaalbaar en toegankelijk zijn voor iedereen**. Er moet terdege rekening worden gehouden met de specifieke situatie van de kwetsbaarste groepen en personen, die bijvoorbeeld moeten vrezen voor uitsluiting, armoede of dakloosheid. Zo moeten er in de EU elk jaar 800 000 sociale woningen worden gerenoveerd (5 % van het totale sociale woningbestand) en zijn er 450 000 nieuwe sociale woningen per jaar nodig¹¹. Kansarme groepen lopen een groter risico op energiearmoede en luchtverontreiniging en hebben minder toegang tot het openbaar vervoer.

Inclusie houdt ook in dat bebouwde en virtuele omgevingen en goederen en diensten toegankelijker worden gemaakt, volgens het beginsel “**ontwerpen voor iedereen**”.

Het Nieuw Europees Bauhaus beperkt zich nadrukkelijk niet tot de grote stadscentra, maar strekt zich uit tot de meest uiteenlopende plaatsen, waaronder kleine dorpen, plattlandsgebieden, krimpende steden, verloederde stadsdelen en gede-industrialiseerde gebieden. Dit vraagt om territoriale ontwikkeling **zonder ruimtelijke segregatie** van sociale groepen, waardoor een **gevoel van saamhorigheid** wordt gecreëerd. De verschillende delen van een stad, een dorp of een wijk moeten met elkaar in verbinding staan. Er moet werk worden gemaakt van ontbrekende **verbindingen tussen stad en platteland**. Zoals we tijdens de COVID-19-pandemie hebben ervaren, is **digitaal contact tussen mensen** van essentieel belang voor zelfstandig wonen, toegang tot informatie en het bijwonen van culturele evenementen.

Zoals we tijdens de COVID-19-pandemie hebben ervaren, is digitale connectiviteit voor iedereen¹² van essentieel belang waar het gaat om zelfstandig wonen, actieve betrokkenheid bij de groene transitie, toegang tot informatie en het bijwonen van culturele evenementen.

¹¹ Boosting investment in social infrastructure in Europe, Publicatiebureau van de EU (europa.eu) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3129b80-6f7c-11e8-9483-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>

¹² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-compass>

3.3.4. *De behoefte aan een levenscyclusbenadering voor de lange termijn in het industriële ecosysteem*

In de fase van cocreatie wezen respondenten op een duidelijke behoefte aan meer circulariteit om het **niet-duurzame gebruik van hulpbronnen en afval aan te pakken**. Zij doelden daarbij ook op toepassingen voor verouderde gebouwen of infrastructuur. Deze uitdagingen moeten worden aangepakt in het gehele industriële ecosysteem, van productie tot levering en consumptie. De circulaire economie moet hier steeds het uitgangspunt zijn.

Zo moeten hergebruik, regeneratie, verlenging van de levensduur en transformatie van bestaande gebouwen waar mogelijk de voorkeur krijgen boven nieuwbouw. Circulaire, duurzame vormen van design en architectuur moeten het nieuwe normaal worden.

Herbruikbare en hernieuwbare materialen moeten meer op waarde worden geschat in alle relevante disciplines en deel gaan uitmaken van ontwerpparadigma's. Het gebruik van duurzaam geproduceerde en verkregen natuurlijke bouwmaterialen, zoals hout, bamboe, stro, kurk of steen, moet worden verbeterd. Nieuwe productietechnologieën moeten helpen de koolstofvoetafdruk van staal of cement te verkleinen, textiel dat anders zou worden verspild te recycleren en de groene transitie van energie-intensieve industrieën te versnellen.

Nieuwe bedrijfsmodellen, bio-economie, benaderingen in de sociale economie en duurzaam design¹³ kunnen de transformatie van sectoren zoals textiel, toerisme, afvalbeheer en energieproductie ondersteunen. De **digitale transitie** zal een systemische rol spelen bij de ontwikkeling en realisering van het Nieuw Europees Bauhaus. Digitale instrumenten zoals 5G, kunstmatige intelligentie, op gegevens gebaseerde instrumenten, robotica en 3D-printtechnologieën of digitale tweelingen in de bouwsector kunnen de duurzaamheidsprestaties van materialen, producten en gebouwen verbeteren.

¹³ <https://www.routledge.com/Design-for-Sustainability-A-Multi-level-Framework-from-Products-to-Socio-technical/Gaziulusoy/p/book/9781032089959>

4. Uitvoering van het Nieuw Europees Bauhaus

De Commissie wil, in samenwerking met het Europees Parlement, de andere EU-instellingen en de lidstaten, een **faciliterend kader** voor het Nieuw Europees Bauhaus creëren, waarin de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) en relevante EU-beleidslijnen en -initiatieven zijn geïntegreerd. Dit faciliterende kader is bedoeld om een ruimte te creëren voor het ontwikkelen en testen van beleids- en financieringsinstrumenten voor de transformatie van onze samenlevingen en economie.

Dit kader is er in de eerste plaats op gericht **meer te bereiken met de beleids- en financieringsinstrumenten waarover wij reeds beschikken**. Synergieën tussen **bestaande en geplande EU-beleidslijnen of -programma's** moeten worden geïntensiveerd zodat ze de doelstellingen van het Nieuw Europees Bauhaus kunnen ondersteunen. Ze kunnen allemaal bijdragen aan een cultureel project dat duurzaamheid, inclusie en esthetiek samenbrengt op de plekken waar mensen wonen en in de manier waarop zij leven.

Het Nieuw Europees Bauhaus creëert vraagstukken die met één enkel instrument niet adequaat kunnen worden opgelost en vaak onopgemerkt blijven.

Daarnaast voert het Nieuw Europees Bauhaus **specifieke en speciale acties** uit om de transformatie te helpen realiseren.

Dit eerste uitvoeringskader zal in het licht van de resultaten evolueren, door middel van herhaalde beoordelingen en evaluaties.

4.1. Samenwerken met de Nieuw Europees Bauhaus-gemeenschap: het Nieuw Europees Bauhaus-lab

Om de uitvoering van het Nieuw Europees Bauhaus te ondersteunen, zal de Commissie een **Nieuw Europees Bauhaus-lab** oprichten, de “denk-en-doetank” voor het cocreëren, het ontwikkelen van prototypen en het testen van de instrumenten, oplossingen en beleidsacties die de transformatie in concreto zullen vergemakkelijken. Het lab zal als een katalysator en spil fungeren.

Het gemeenschapsopbouwende werk van het lab begint met de rondetafelconferentie op hoog niveau en de officiële partners om zich vervolgens te richten op de concrete projecten die geïnspireerd zijn door het Nieuw Europees Bauhaus — ondersteund door EU-middelen of andere initiatieven — en deze met elkaar in contact te brengen. Het doel is om elkaar te steunen en van elkaar te leren. Het lab zal ook aansluiting zoeken bij gevestigde gemeenschappen die al bezig zijn met relevante onderwerpen en het zal de politiek, de industrie en de samenleving benaderen om bruggen te slaan en te experimenteren met nieuwe vormen van samenwerking.

Bij het opzetten van de ondersteunende infrastructuur, met inbegrip van een digitaal platform, zal de Commissie de Nieuw Europees Bauhaus-gemeenschap uitnodigen om samen te werken rond de volgende onderwerpen en om met concrete aanbevelingen te komen:

- **Etiketteringsstrategie:** Wat zijn de kenmerken van concrete initiatieven die aansluiten bij de ambitie van het Nieuw Europees Bauhaus? Wat maakt een project een Nieuw Europees Bauhaus-project? Hoe kan een Nieuw Europees Bauhaus-label van de EU worden gecombineerd met toegang tot financiering voor projecten?
- **Innovatieve financiering:** Kan crowdfunding nuttig worden gecombineerd met overheidsfinanciering om basisinitiatieven te bereiken en de selectie van projecten te verbeteren? Welke aanpak zou het best particuliere financiering, onder meer van filantropen, kunnen aantrekken om Nieuw Europees Bauhaus-projecten te ondersteunen? Hoe kunnen investeerders in verscheidene sectoren, zoals onroerend goed en toeristische infrastructuur, worden gestimuleerd om de ambitie van het Nieuw Europees Bauhaus te omarmen? Hoe kan de sociale economie het Nieuw Europees Bauhaus ondersteunen?

- **Regelgevingsanalyse en -experimenten:** Hoe kan het regelgevingskader de ontwikkeling van Nieuw Europees Bauhaus-projecten ondersteunen in de bouwsector, energie-intensieve industrieën, mobiliteit, nabijheids- en sociale economie, culturele en creatieve industrieën, toerisme, textiel? Hoe kan het Nieuw Europees Bauhaus ten volle gebruikmaken van nieuwe technologische ontwikkelingen, met inbegrip van de digitale transformatie? Wat zijn de resterende obstakels en de knelpunten in de regelgeving? Hoe kunnen overheidsopdrachten en vereenvoudiging van regelgeving Nieuw Europees Bauhaus-prioriteiten op Europees, nationaal en regionaal niveau bevorderen? Kan in samenwerking met de lidstaten en lokale autoriteiten experimentele regelgeving worden overwogen om nieuwe regelgevingsbenaderingen te testen die leiden tot meer ambitie op het gebied van het Nieuw Europees Bauhaus?
- **Kernprestatie-indicatoren** Hoe kan het succes van het Nieuw Europees Bauhaus in zowel 2024 als 2030 worden gemeten? Welke resultaten willen we in de verschillende fasen van het project zien? Hoe kunnen we de resultaten op een zinvolle manier evalueren?

De Commissie zal naar aanleiding van de resultaten van het Nieuw Europees Bauhaus-lab met verdere acties en initiatieven komen en daarbij de lidstaten, het Europees Parlement, het Comité van de Regio's en andere partners betrekken. Zij zal de ontwikkelingen volgen en analyseren, contacten tussen belanghebbenden vergemakkelijken en positieve resultaten en bevindingen verzamelen en valideren. Zij zal nieuwe thema's identificeren die via het lab moeten worden onderzocht en in de loop van de tijd bijdragen aan de aanpassing van het EU-steunkader.

4.2. Een drievoudige transformatie

Uit de vele verhalen, gesprekken en essays die tijdens de gezamenlijke ontwerpfasen zijn verzameld, zijn drie aangrijpingspunten naar voren gekomen waarvoor specifieke acties moeten worden uitgevoerd: i) verandering teweegbrengen *op specifieke plaatsen* in het veld, ii) *dingen anders doen* teneinde succesvol te innoveren, onder meer door onze vaardigheden en methoden te verbeteren en iii) de intenties en de *manier van denken* die aan onze acties ten grondslag liggen aanpassen.¹⁴ De steun- en financieringsinstrumenten zijn op deze drie punten toegesneden.

Een gemeenschapsgevoel tot stand brengen en innovaties voor het voetlicht brengen is van cruciaal belang voor het Nieuw Europees Bauhaus. Om de aanjagers van verandering een podium te bieden, vorderingen en resultaten te delen en te bespreken, en de betrokkenheid van de burgers te bevorderen, zal de Commissie in het voorjaar van 2022 het eerste **Nieuw Europees Bauhaus-festival** organiseren.

¹⁴ <http://revistas.unisinos.br/index.php/sdrj/article/view/sdrj.2021.141.02>

Het wordt een zowel fysieke als virtuele bijeenkomst voor de hele gemeenschap., waarop mensen elkaar ontmoeten, debatteren, delen, leren en vieren.

Het festival zal uit drie delen bestaan:

- een **forum** met debatten om het project vorm te geven. Hier worden denkers, beleidsmakers en mensen uit de praktijk bijeengebracht in een wereldwijd gesprek over wetenschap en technologie, cultuur en onderwijs, regionale en lokale ontwikkeling, en internationale perspectieven;
- een **beurs** voor de presentatie van projecten, prototypen en output die bijdragen aan het Nieuw Europees Bauhaus en waarop de Nieuw Europees Bauhaus-prijs wordt uitgereikt;
- een **feest** met een cultureel programma waarin fysieke en virtuele tentoonstellingen, performances en kunstwerken worden gecombineerd.

De eerste editie van het festival vindt plaats in Brussel en zal worden georganiseerd en gefinancierd door de Europese Commissie. Voortbouwend op de ervaringen met de eerste editie overweegt de Commissie vanaf 2023 jaarlijks een evenement te organiseren, idealiter op plaatsen binnen en buiten de EU.

4.2.1. Lokale transformatie

Veranderingen moeten plaatsvinden op zoveel mogelijk specifieke plaatsen, rond woningen en wijken, in de stad en op het platteland, en in fysieke en virtuele ontmoetingsruimten.

Voor de succesvolle uitrol van het Nieuw Europees Bauhaus moeten duidelijke lessen worden geleerd uit innovatieve en emblematische projecten en moet deze kennis worden gedeeld. Dergelijke “proefdemonstratieprojecten” in de

schijnwerpers zetten, stimuleert het enthousiasme om mee te doen en leidt tot navolging. Tegelijkertijd zijn initiatieven vaak afkomstig uit het veld en zal er ook steun voor kleinschalige projecten nodig zijn.

De gebouwenstrategie van de Commissie

De Commissie is begonnen alle drie de dimensies van het Nieuw Europees Bauhaus te integreren in de ontwikkeling van haar gebouwenbeheer en maatregelen op de plaatsen waar haar diensten zijn gevestigd. In Brussel zullen deze waarden worden toegepast bij de renovatie van het bezoekerscentrum van de Commissie en de Commissie zal de relevante autoriteiten van het Brusselse Gewest een partnerschap voorstellen voor het ontwerp van de nieuwe stadsplanning van de Europese wijk. De raadplegingen, die in het najaar van 2021 van start gaan, zullen zorgen voor een dialoog met de burger over de Europese wijk. De waarden van het Nieuw Europees Bauhaus zullen ook worden meegenomen in de door de Commissie voorgestelde nieuwbouw- en renovatieprojecten voor de vestigingen van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek in Sevilla en Geel.

De Europese Commissie zal

— vanaf september 2021 oproepen tot het indienen van voorstellen doen voor de **selectie van innovatieve proefprojecten** die de waarden van het Nieuw Europees Bauhaus bij uitstek belichamen, met inbegrip van specifieke oproepen in het kader van Horizon Europa voor **toonaangevende demonstratieprojecten** en **demonstratieprojecten met betrekking tot sociale, betaalbare en duurzame woonwijken**. In 2022 zullen aanvullende Nieuw Europees Bauhaus-demonstratieprojecten worden ondersteund door het **Stedelijk Europa-initiatief van het cohesiebeleid**¹⁵. Na 2022 zal de aanpak gericht zijn op synergieën met de activiteiten die in het kader van de **Horizon Europa-missies**¹⁶ zijn opgestart;

— **technische bijstand** verlenen om **geïnteresseerde belanghebbenden**, zoals regionale en lokale overheden, **te ondersteunen** bij de ontwikkeling en de uitvoering van Nieuw Europees Bauhaus-projecten, met een eerste focus op betrokkenheid van burgers en interdisciplinaire methoden voor het uitwerken van projecten en cocreatie;

¹⁵ [Explanatory MEMO: European Urban Initiative- POST 2020 \(Europa.Eu\)](#)

¹⁶ [Missions in Horizon Europe | Europese Commissie \(europa.eu\)](#)

- een speciaal **financieringsinstrument voor stedelijke ontwikkeling** invoeren om EU- en particuliere investeringen aan te trekken en zo Nieuw Europees Bauhaus-projecten in lidstaten te ondersteunen. Met dit instrument zullen niet alleen projecten worden gefinancierd, maar ook opleiding en projectuitvoering worden ondersteund;
- onderzoeken hoe **kleinschalige projecten het best kunnen worden ondersteund**, waarbij wordt voortgebouwd op de werkzaamheden van het Europees Instituut voor innovatie en technologie¹⁷.
- een **Nieuw Europees Bauhaus-excellentiekeurmerk** in het leven roepen om de aandacht te vestigen op projecten van hoge kwaliteit die vanwege budgettaire beperkingen niet door EU-programma's konden worden gefinancierd. Het excellentiekeurmerk kan worden gezien als een eerste stap in de richting van een **Nieuw Europees Bauhaus-label**. Geselecteerde projecten zullen in de Nieuw Europees Bauhaus-gemeenschap worden geïntegreerd en worden gepromoot om meer mogelijke financiers aan te trekken.

Naast initiatieven onder leiding van de Commissie vereist de financiering van transformatieprojecten in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus nauwe samenwerking met de lidstaten. **De plaatsgebonden en vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkelingsaanpak van het cohesiebeleid kan Nieuw Europees Bauhaus-projecten op regionaal en lokaal niveau bevorderen door de deelname van lokale gemeenschappen.**

De Europese Commissie zal de lidstaten verzoeken om:

- het Nieuw Europees Bauhaus op te nemen in hun sociaal-economische en territoriale ontwikkelingsstrategieën en blijf te geven van hun inzet voor de ondersteuning en mainstreaming van het Nieuw Europees Bauhaus in de uitvoering van het **cohesiebeleid 2021-2027** als onderdeel van de partnerschapsovereenkomsten en relevante operationele programma's;
- gebruik te maken van het Nieuw Europees Bauhaus-financieringsinstrument voor de financiering van projecten ter plaatse;
- **de relevante delen van hun herstel- en veerkrachtplannen** (bv. inzake renovatie of infrastructuur) te mobiliseren voor transformatieprojecten in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus.

¹⁷ Het Europees Instituut voor innovatie en technologie heeft een oproep tot het indienen van voorstellen inzake de betrokkenheid van burgers gelanceerd dat is afgestemd op het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief. Het doel bestaat erin activiteiten te ontwikkelen waarbij burgers niet alleen wordt gevraagd om de relevante uitdagingen van hun stad in kaart te brengen, maar ook de kans krijgen om samen potentiële oplossingen te creëren in een brainstormproces (<https://www.eiturbanmobility.eu/launch-of-cross-kic-new-european-bauhaus-call-for-proposals-for-citizen-engagement/>)

4.2.2. *Transformatie van het innovatieklimaat*

Of de transformatie in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus tot betaalbare maatoplossingen zal leiden, hangt af van de industriële ecosystemen – van de bouwsector tot de lifestyle- en creatieve sectoren, van materialen tot bedrijfsmodellen, van digitaal tot landbouw. Zoals uit de ontwerpfase is gebleken, speelt innovatie een belangrijke rol. Hierbij gaat het niet alleen om innovatie in de zin van nieuwe technologieën; innovatie kan ook een combinatie zijn van nieuwe en traditionele technieken of een nieuwe aanpassing van lokale ambachten en kennis.

De diversiteit en complexiteit van de relevante wetgeving en de duur van administratieve processen kunnen een uitdaging vormen voor transformatieprojecten en zelfs een belemmering zijn voor innovatie. Innovatieve benaderingen moeten worden getest en toegepast in een experimentele context, in nauwe samenwerking met de nationale, regionale en lokale autoriteiten van de lidstaten.

Het effectieve gebruik van nieuwe materialen, productieprocessen en andere instrumenten vereist (om)scholing, ook via beroepsonderwijs en -opleiding, in verschillende sectoren en op meerdere niveaus.

De Commissie zal:

- door middel van cocreatie tegen 2022 **transitietrajecten** uitzetten naar i) een groen, digitaal en veerkrachtig bouwecosysteem via het *bouwforum op hoog niveau*, ii) een groen, digitaal en veerkrachtig ecosysteem voor de nabijheids- en sociale economie, ter aanvulling van het EU-actieplan voor de sociale economie, en iii) een groen, digitaal en veerkrachtig textielecosysteem, ter aanvulling van de EU-strategie inzake textiel;
- een **zelfbeoordelingsinstrument** ontwikkelen om te bepalen in hoeverre een project duurzaam, inclusief en esthetisch is en om te helpen vaststellen in welke opzichten het voor verbetering vatbaar is. Hierin zouden alle bestaande normen, regels en richtsnoeren op de relevante gebieden worden gecombineerd. Daarnaast zal zij digitale instrumenten voor e-learning en beoordeling ontwikkelen, ter ondersteuning van het gebruik van het EU-kader voor duurzame gebouwen, dat tot bevordering strekt van de **levenscyclusanalyse en de beoordeling van de koolstofemissies tijdens de hele levenscyclus** met betrekking tot de milieuprestaties van gebouwen.
- het **programma Horizon Europa** verder mobiliseren om het Nieuw Europees Bauhaus te ondersteunen door middel van onderzoek en innovatie. De Commissie zal een **workshop op hoog niveau over onderzoek en innovatie voor het Nieuw Europees Bauhaus** organiseren om vooraanstaande deskundigen bijeen te brengen en een toekomstgerichte onderzoeks- en innovatieagenda op te stellen ter ondersteuning van het Nieuw Europees Bauhaus en als input voor de cocreatie van toekomstige werkprogramma's in het kader van Horizon Europa;

- **het Europees Instituut voor innovatie en technologie¹⁸ (EIT) en de Europese Innovatieraad¹⁹ (EIC)** mobiliseren om een eerste reeks gecoördineerde oproepen tot het indienen van voorstellen te doen voor de aanpak van de belangrijkste innovatie-uitdagingen die zullen voortvloeien uit de transformatieprojecten in het veld;
- het Nieuw Europees Bauhaus opnemen in de prioriteiten van het **LIFE-programma²⁰** om met name projecten ter bevordering van circulariteit, nulvervuiling en biodiversiteit te ondersteunen;
- het **programma voor de interne markt²¹ en de COSME-pijler²²** daarvan mobiliseren ter ondersteuning van zakelijke partnerschappen **in de lifestylesector** (mode, design, meubilair enz.) tussen ontwerpers, fabrikanten, ambachtslieden en technologieleveranciers (partnerschapsproject “Worth”²³) en ter ondersteuning van **partnerschappen op het gebied van de sociale economie en lokale Green Deals²⁴**;
- transdisciplinaire innovatie voor duurzaamheid, inclusie en welzijn bevorderen in de culturele en creatieve sectoren in het kader van het **programma Creatief Europa**, met name door middel van creatieve innovatielabs;
- in de relevante sectoren (met inbegrip van de bouwsector) **digitale innovatiehubs** mobiliseren om echte en virtuele omgevingen en ervaringen te ontwikkelen met behulp van digitale deep tech (AI, high-performance computing, big data) ter ondersteuning van het Nieuw Europees Bauhaus;
- met ingang van 2021 thema’s en prioriteiten voorstellen die bijdragen aan het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief in de **werkprogramma’s van Digitaal Europa**;
- **innovatieve aanbestedingen** in de context van het Nieuw Europees Bauhaus bevorderen voor een benadering die is gebaseerd op kwaliteit, duurzaamheid en inclusiviteit in plaats van alleen op kosten, onder meer via het “Big Buyers”-initiatief²⁵.

4.2.3. *Verspreiding van nieuwe betekenissen*

Een beweging inspireren begint met waarden. Het is essentieel om samen te werken met degenen die over onze waarden nadenken en ze bestuderen en uitdragen, zoals kunstenaars, sociale

¹⁸ [Europees Instituut voor innovatie en technologie](https://ec.europa.eu/eit/)

¹⁹ [Europese Innovatieraad \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eic/)

²⁰ De subprogramma’s LIFE Natuur en biodiversiteit ([LIFE \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/life/))

²¹ [Programma voor de interne markt Europese](https://ec.europa.eu/programmes/interior/)

²² [COSME. Het Europese programma voor k](https://ec.europa.eu/cosme/)
[industrie, ondernemerschap en midden- en](https://ec.europa.eu/cosme/)

²³ [Partnerschapsproject “Worth” \(worthproject\)](https://ec.europa.eu/worth/)

²⁴ Link naar de oproep toevoegen indien deze k

²⁵ <https://bigbuyers.eu/>

In nauwe samenwerking met de “Onderwijs voor klimaat”-coalitie () zal de Commissie een oproep doen voor het indienen van blijken van belangstelling voor onderwijs- en kenniscentra (openbare bibliotheken, scholen en universiteiten) om hun eigen Nieuw Europees Bauhaus-projecten te ontwikkelen. De Commissie zal deze projecten met elkaar in verband brengen en zichtbaarheid geven. In 2023 worden de beste projecten in het zonnetje gezet met een speciale Nieuw Europees Bauhaus-prijs. (*<https://education-for-climate.ec.europa.eu/en>)*

wetenschappers, docenten, onderwijsinstellingen en jongerenorganisaties.

Kunstenaars en creatieve professionals uit alle vakgebieden vestigen sedert lange tijd de aandacht op de sociaal-economische en ecologische uitdagingen van onze tijd. Hun kritische houding en uitdagende werken over de hedendaagse samenleving kunnen als eyeopener fungeren en helpen de wereld van morgen op een andere leest te schoeien. Dit geldt ook voor de begrippen esthetiek en schoonheid, waarvoor geen universele normen of codes meer bestaan.

Samen met onderwijs-, opleidings- en jongerenorganisaties zijn de culturele en de creatieve industrie en sector nieuwe bronnen van slimme, duurzame en inclusieve groei en banen. Hun bijdrage aan innovatie wordt steeds meer gestuurd door niet-technologische factoren zoals creativiteit, design en nieuwe organisatorische processen of bedrijfsmodellen en samenwerking. Daarom is duurzaamheid een belangrijk aandachtspunt voor het jeugd- en onderwijsbeleid van de EU, met inbegrip van het hoger onderwijs en het steunkader, waardoor veel synergieën met het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief mogelijk zijn.

De Commissie zal:

- voorstellen om in het kader van **Erasmus+** in de **oproep van 2022 voor allianties voor innovatie**²⁶ een specifieke prioriteit op te nemen met betrekking tot het Nieuw Europees Bauhaus, gericht op zowel het hoger onderwijs als beroepsonderwijs en -opleiding; de Commissie zal een prioriteit voor het Nieuw Europees Bauhaus voorstellen in de oproep tot het indienen van projecten ter ondersteuning van transnationale partnerschappen voor jongerenorganisaties in het kader van het Erasmus+-programma **Europese jongeren samen 2022**;
- voorstellen om door middel van Creatief Europa **“artist in residence”-programma’s** en andere soorten plaatsgebonden culturele activiteiten te ondersteunen in ruimten die door het Nieuw Europees Bauhaus zijn geïdentificeerd of gelabeld;
- jaarlijks de **Nieuw Europees Bauhaus-prijs** organiseren, waarbij elk jaar verschillende dimensies van het Nieuw Europees Bauhaus worden belicht;
- een **peer learning**-actie ontwikkelen om lokale overheden te helpen **in de bebouwde omgeving de kwaliteitsbeginselen** te integreren en toe te passen zoals ontwikkeld in het Davos-proces²⁷ en door de deskundigengroep van de lidstaten²⁸, die is opgericht in het kader van de nieuwe Europese agenda voor cultuur. ;

²⁶ Deze oproep beoogt samenwerking te bevorderen tussen een breder scala van belanghebbenden: studenten, universiteiten, bedrijven, ngo's, het maatschappelijk middenveld enz.

²⁷ Zie het Davos-kwaliteitssysteem voor Baukultur – Davos-verklaring 2018.

²⁸ Het eindverslag van de deskundigengroep voor hoogwaardige architectuur en bebouwde omgeving voor iedereen zal in de tweede helft van september 2021 worden gepubliceerd.

- het **jaarthema van eTwinning 2022**²⁹ in het teken stellen van **onderwerpen die verband houden met het Nieuw Europees Bauhaus**;
- **thema's voorstellen** die verband houden met het Nieuw Europees Bauhaus als onderdeel van de thematische prioriteiten **voor de Europese prijs voor innovatief onderwijs 2022**;
- het jaarthema van de **DiscoverEU-actie**³⁰ van 2022 koppelen aan het Nieuw Europees Bauhaus;
- voor de **oproep van 2022 voor het Europees Solidariteitskorps** projecten voorstellen die kunnen bijdragen aan het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief.

5. Volgende stappen

Het Nieuw Europees Bauhaus bouwt voort op de kracht van zijn groeiende gemeenschap. In de afgelopen zes maanden groeide het enthousiasme voor het initiatief en werden duizenden ideeën verzameld, die als basis dienden voor deze mededeling. De mobilisatie van geïnteresseerde actoren zal worden voortgezet en het gesprek zal zowel binnen Europa als daarbuiten in bredere kring worden gevoerd, in samenwerking met de Europese Dienst voor extern optreden, de delegaties van de Europese Unie en de geïnteresseerde internationale organisaties en netwerken. In dit verband zullen synergieën met relevante beleids- en samenwerkingskaders worden vastgesteld, met name in de buurlanden van de EU.

De Europese Commissie rekent op de samenwerking van het Europees Parlement, de Raad, het Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité om het debat onder de aandacht te brengen en aan te zwengelen in hun basis, burgers en actoren uit de particuliere sector te mobiliseren en de beschikbare middelen te delen om het Nieuw Europees Bauhaus te ondersteunen.

De samenwerking tussen de lidstaten en de overheidsinstanties op internationaal, nationaal, regionaal en lokaal niveau, en de deelname van onder meer het maatschappelijk middenveld en vertegenwoordigers van diverse gemeenschappen, zullen van cruciaal belang zijn. Van de bevordering van participatieve processen voor cocreatie tot het vermogen om de financiering van lokale transformatieprojecten te ondersteunen: voor het Nieuw Europees Bauhaus zal binnen dit hele multilevelbestuur nauwe samenwerking nodig zijn.

Om te beginnen zal de lidstaten worden verzocht een entiteit aan te wijzen als contactpunt voor het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief. Dit contactpunt zorgt voor verbinding tussen

²⁹ [eTwinning - Startpagina](#)

³⁰ [DiscoverEU | Europees Jongerenportaal \(europa.eu\)](#)

en coördinatie van de initiatieven in het respectieve land en neemt deel aan een informeel EU-netwerk voor de uitwisseling van informatie en ervaringen.

De Europese Commissie zal in 2022 verslag uitbrengen over de voortgang van het initiatief.

Bijlagen:

1. Verslag over de fase van cocreatie
2. EU-programma's mobiliseren
3. Beleidsecosysteem van het Nieuw Europees Bauhaus

Colofon

OMSLAG

- Tree-House School © Valentino Gareri
- Architectuur © Adobe Stock — lilymary
- Luchtfoto van mensen op het gras in het park © Adobe Stock — Watman

Binnenkant

- Nautilus © Adobe Stock — Dean Pennala
- Groene bladeren © Adobe Stock — Vera Kuttelvaserova
- Luchtfoto van mensen op het gras in het park © Adobe Stock — Watman
- Laracha Health Centre © H. Santos-Díez
- Domo — duurzaam architectuuronderwijs op middelbare school © Dolores Victoria
- La Ferme du Rail © Myr Muratet
- The Arch © O.S.T. & Constructlab
- Wunderbugs © Francesco Lipari
- Palaluxottica © Simone Bossi
- Holmes Road Studios © Peter Barber Architects
- Proto-Habitat © Flavien Menu
- Regentuinen in Rundelsgatan in Vellinge © Bron: edges
- Tree-House School © Valentino Gareri
- Domo — duurzaam architectuuronderwijs op middelbare school © Dolores Victoria
- Gleis 21 © H. Hurnaus
- Garden house © C. Pavlou
- Garden house © C. Pavlou
- The Salt House © R. Hofmanis